

Tervise Arengu Instituut
National Institute for Health Development

VEPA metoodika rakendamine Eestis

Õppeaasta 2015/2016 tulemused

Aire Trummal, vanemanalüütik

10.06.2016

SISEMINISTEERIUM

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

Meetod	Mõõtmise teostamise aeg		
TAI poolne tunnivaatlus (spleemide lugemine, üks vaatluskord = 2x15 min)	sügis	talv	kevad
Õpilaste tugevuste ja raskuste küsimustik (õpetaja täitis iga lapse kohta, paber kandjal)	sügis		kevad
Õpetaja küsimustik (õpetaja täitis enda kohta, paber kandjal)	sügis		kevad
Õpetajate tagasiside VEPA aastale (õpetaja täitisi elektroonselt)			kevad

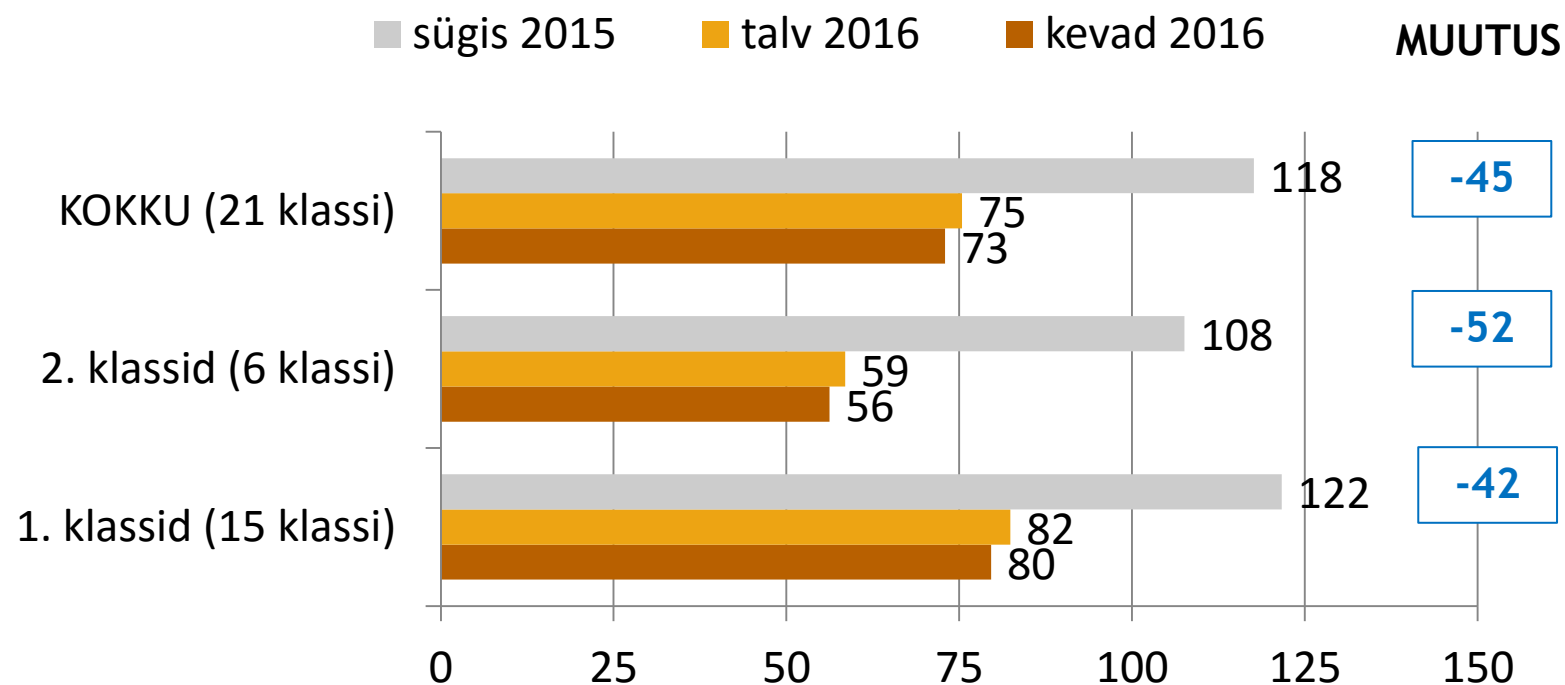

TUNNIVAATLUSED

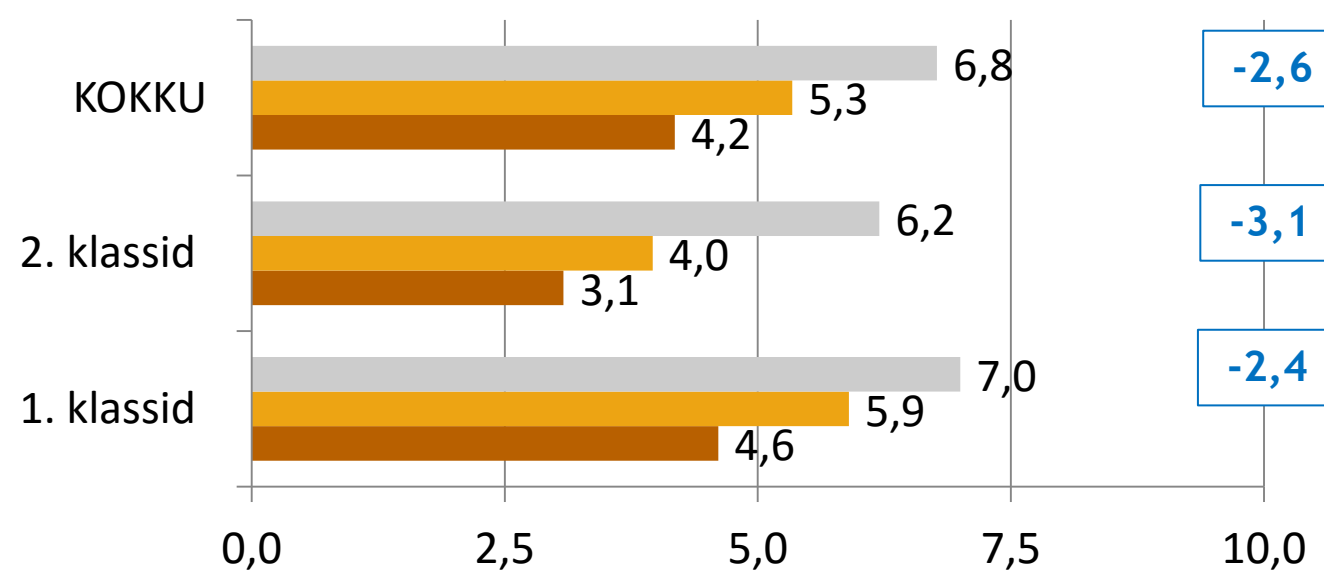

Mittesoovitud käitumised klassis

Keskmine spleemide arv klassi kohta 15 min jooksul

Keskmine spleemide arv ühe õpilase kohta 15 min jooksul

Eelmisel kooliaasta 1. klassid:

Sügis – 4,6

Kevad – 2,4

MUUTUS – 2,2

Kontrollgrupis spleemide hulk suurenes.

Tervise Arengu Instituut
National Institute for Health Development

KÜSIMUSTIKUD ÕPILASTE KOHTA

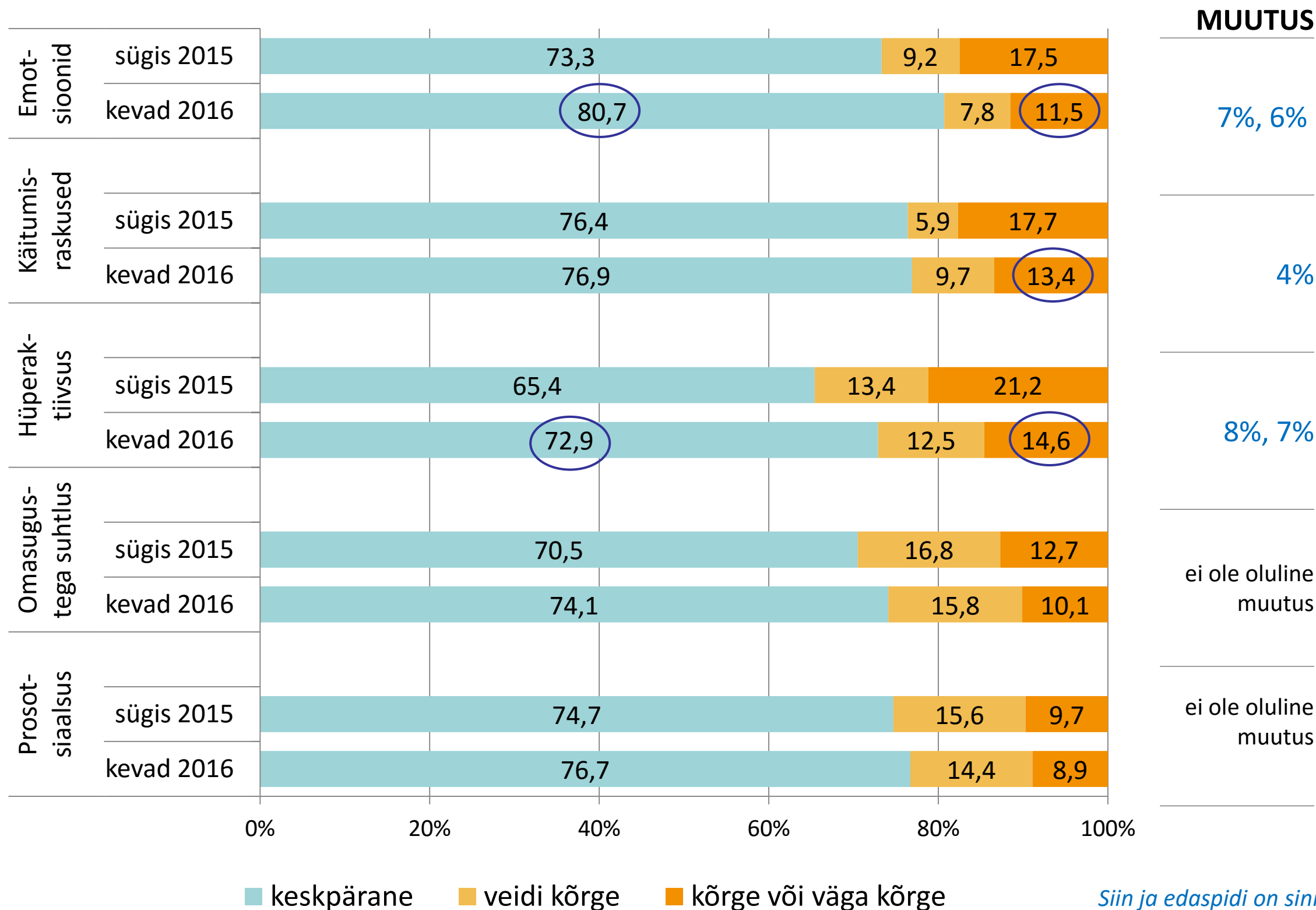

- Suurbritannia psühhiaatri R. Goodmani loodud *Strengths and Difficulties Questionnaire*.
- 25 väidet, millele vastamine 3-sel skaalal (vale, osaliselt õige, kindlasti õige).
- Jagunemine 5 alavaldkonda, iga skoori all 5 väidet.
- Eesmärgiks kõrge skooriga õpilaste osakaalu vähendamine.
- Eel- ja järelküsitluse võrdluses on 424 õpilase kohta täidetud ankeedid.

- Emotsionaalsed raskused – muretsemine, kartus, nukrameelsus, ärevus, valude esinemine
- Käitumisraskused – jonn või viha, kaklemine, valetamine, varastamine, kuuletumine
- Hüperaktiivsus – üliaktiivsus, nihelemine, tähelepanu hajumine, asjade läbi mõtlemine, ülesande lõpuni viimine
- Omasugustega suhtlemine – omaette hoidmine, sõbra olemasolu, teistele meeldimine, narrimine, omaealistega läbisaamine
- Prosotsiaalsus – hoolimine, jagamine, abistamine, lahkus

Skooride jaotus eel- ja järelküsitlusel

Siin ja edaspidi on sinises kirjas märgitud statistiliselt olulised muutused (p<0,05).

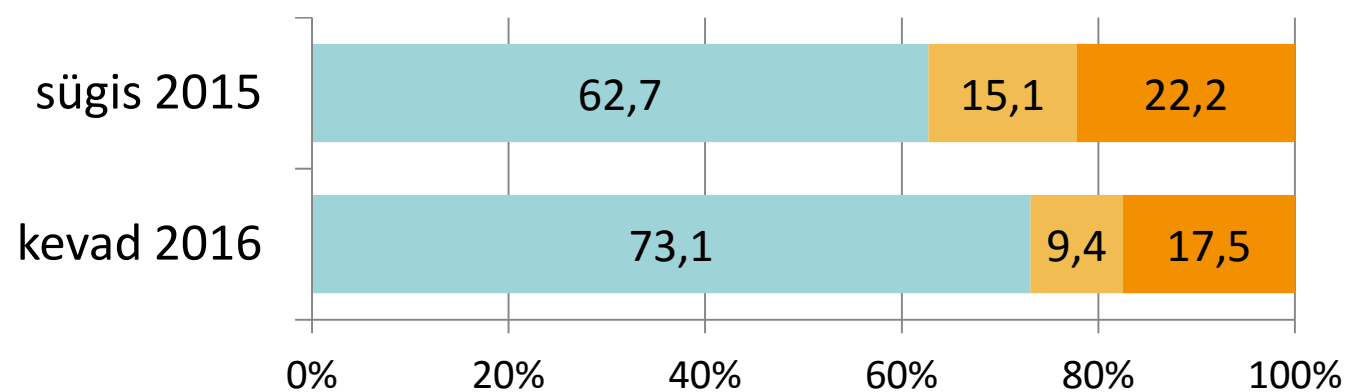
Väited, mille osas on toimunud olulised muutused

	Väide	Vastus	sügis %	kevad %	muutus
EMOTSIOONID	Muretseb paljude asjade pärast	vale	54,0	62,7	9%
		osaliselt või kindlasti õige	46,0	37,3	
	Uutes olukordades ärev või klammerdub	vale	55,9	66,8	11%
		osaliselt või kindlasti õige	44,1	33,3	
	Palju hirme, kartlik	vale	63,9	74,3	10%
		osaliselt või kindlasti õige	36,1	25,7	
HÜPERAKTIIVSUS	Püsimatu, üliaktiivne	vale	48,1	51,4	3%*
		osaliselt või kindlasti õige	51,9	48,6	
	Pidevalt nihelev või väänlev	vale	51,2	53,3	2%*
		osaliselt või kindlasti õige	48,8	46,7	
	Laseb end kergesti häirida	vale	37,3	45,8	9%
		osaliselt või kindlasti õige	62,7	54,3	
PROSOT-SIAALSUS	Abivalmis, kui keegi on viga saanud või endast väljas	kindlasti õige	58,0	66,3	8%
		osaliselt õige või vale	42,0	33,7	
	Aitab sageli teisi	kindlasti õige	50,2	58,7	9%
		osaliselt õige või vale	49,8	41,3	

* Oluline muutus, kui vaadata vastuste 3-st jaotust

Raskuste esinemine kokku

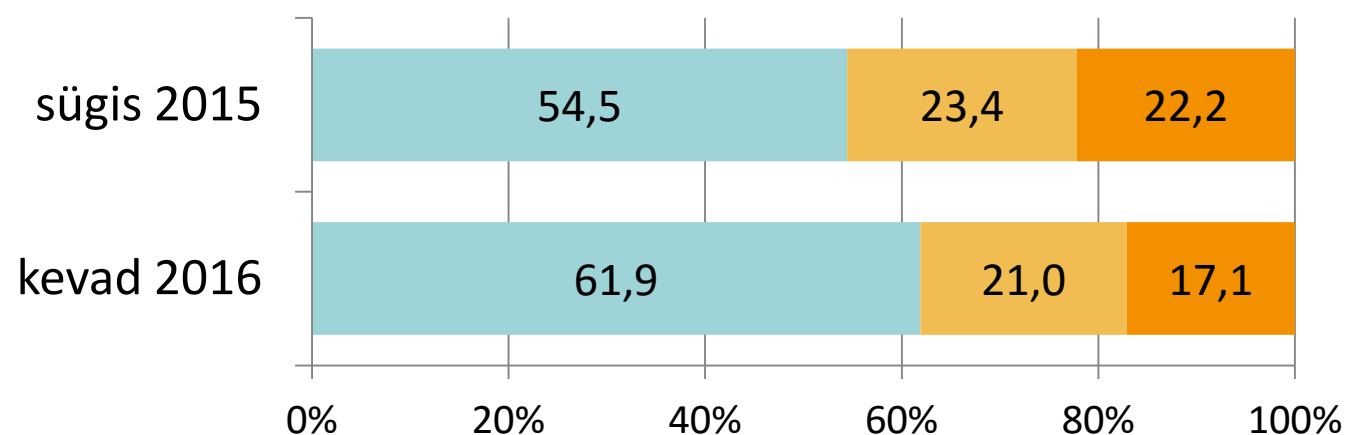
RASKUSTE SKOOR KOKKU

MUUTUS
10%

■ keskpärane ■ veidi kõrge ■ kõrge kuni väga kõrge

ÕPETAJA ON TÄHELDANUD RASKUSI

7%

■ ei ■ väikeseid raskusi ■ selgeid või tõsiseid raskusi

- Poiste seas on rohkem vähemalt väikeste raskustega õpilasi (v.a. emotsioonid).
- Skooride muutused tulenevad eelkõige muutustest poiste seas.
- Eelmisel õppeaastal oli sekkumisgrupis kõige rohkem muutusi seoses hüperaktiivsuse ja prosotsiaalsusega. Kontrollgrupis positiivseid muutusi ei olnud.

Tervise Arengu Instituut
National Institute for Health Development

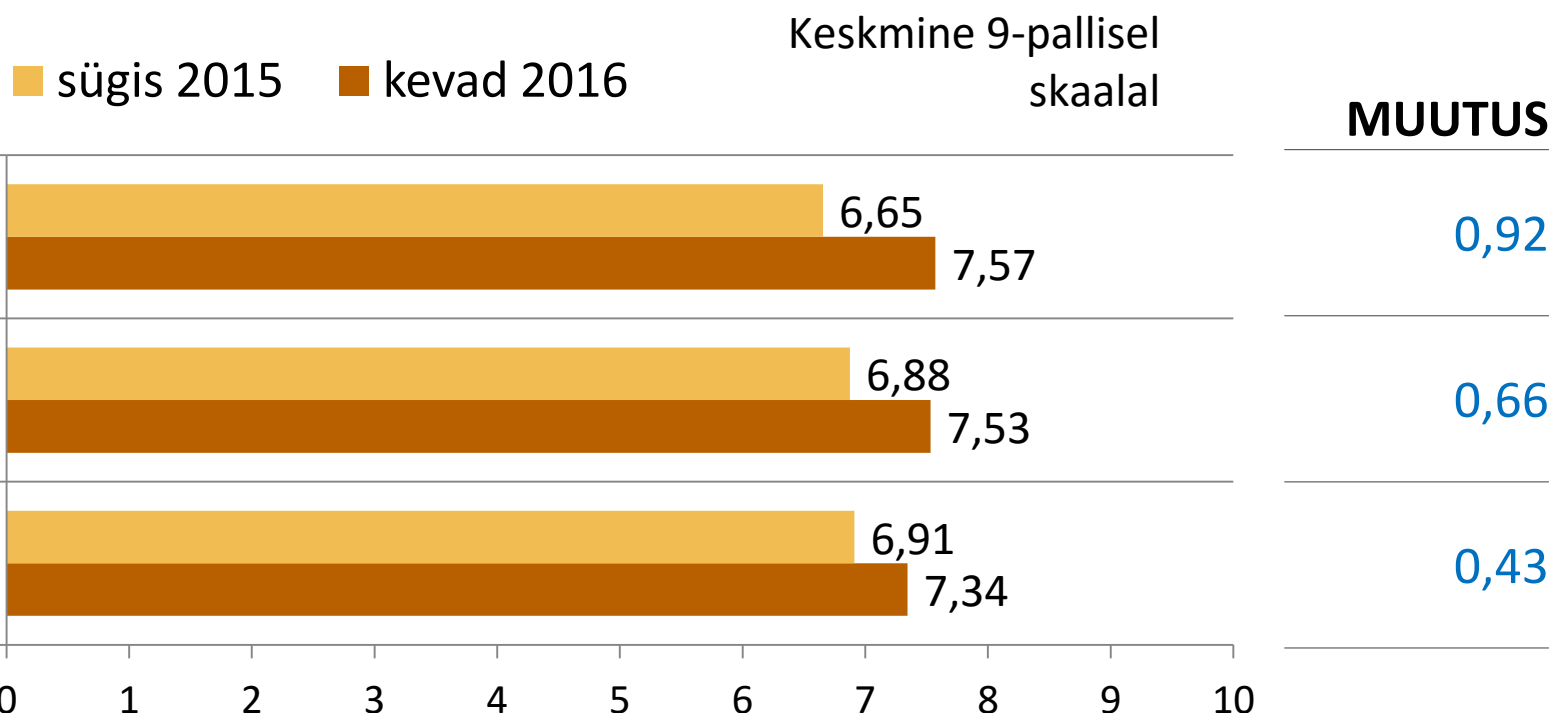

KÜSIMUSTIK ÕPETAJA KOHTA

- USA teadlaste M. Tschannen-Moran ja A. Woolfolk loodud *Teachers' Sense of Efficacy Scale*.
- 24 väidet, millele vastamine 9-sel skaalal (üldse mitte – väga palju).
- Jagunemine 3 alavaldkonda, iga skoori all 8 väidet.
- Eesmärgiks skoori keskmise suurendamine.
- Eel- ja järelküsitluse võrdluses on 21 õpetaja ankeedid.

Kui palju saate Te ära teha...

JUHTIMINE

- 1) Et probleemsed ei rikuks tundi,
- 2) Trotslikele reageerimine,
- 3) Segava käitumise kontrollimine,
- 4) Rutiini kehtestamine,
- 5) Lärmakate rahustamine,
- 6) Klassi reeglite järgmine,
- 7) Klassi hindamise süsteem (mis arvestab erinevaid õpilasi),
- 8) Enda ootuste selgeks tegemine

INSTRUEERIMINE

- 1) Tunni kohandamine eri õpilastele sobivale tasemele,
- 2) Õpetatust arusaamise hindamine,
- 3) Väljakutsete pakkumine võimekatele,
- 4) Alternatiivsete strateegiate kasutamine,
- 5) Heade küsimuste koostamine,
- 6) Erinevate hindamise strateegiate kasutamine,
- 7) Alternatiivsete selgituste andmine,
- 8) Keerulistele küsimustele vastamine

KAASAMINE

- 1) Perede aitamine, et nad toetaks laste edasijõudmist koolis,
- 2) Kriitilise mõtlemise suunamine,
- 3) Vähem huvitatute motiveerimine,
- 4) Keerulisematega kontakti saamine,
- 5) Loovuse soodustamine,
- 6) Võimetusse uskuma panemine,
- 7) Õppimise väärtustamine,
- 8) Mahajääjate arusaamise parandamine

Tervise Arengu Instituut
National Institute for Health Development

TAGASISIDE VEPA AASTALE

VEPA soovitamine ja jätkamise tõenäosus

VEPA mängu soovitamine teistele õpetajatele Vastamine 10-punktilisel skaalal	n	%
8-punkti	1	5,6
9-punkti	3	16,7
10-punkti	14	77,8
KESKMINE	9,7	

Tõenäosus mänguga jätkamiseks ka järgmisel õppeaastal	n	%
Pigem ei jätka	1	5,6
Pigem jätkan	5	27,8
Kindlasti jätkan	12	66,7

Ankeedile vastas
18 õpetajat.

Rahulolu mentori tööga Vastamine 6-punkti skaalal	6-punkti	
	n	%
VEPA meetodite sisuline valdamine	16	88,9
Elementide eesmärgi ja mõju selgitamine	16	88,9
Abistamine küsimuste ja probleemide lahendamisel	16	88,9
Motiveerimine jätkamisel ja uute elementide lisamisel	14	77,8
Tagasiside andmine koolikülastuste ajal	16	88,9
Kättesaadavus Teie jaoks	16	88,9

Ülejäänud andsid
5 või 4 punkti.

Rahulolu TAI poolt edastatud infoga Vastamine 6-punkti skaalal	6-punkti	
	n	%
Info õigeaegsus	17	94,4
Info piisavus	16	88,9
Info arusaadavus	16	88,9

Mitu mängu koolipäeva jooksul mängitakse	n	%
0 mängu	1	5,6
1 mäng	7	38,9
2 mängu	9	50,0
3 mängu	1	5,6

Mitu minutit tavaliselt mängitakse	n	%
Kuni 5 minutit	1	5,6
6-10 minutit	8	44,4
11-15 minutit	7	38,9
16-20 minutit	1	5,6
Üle 20 minuti	1	5,6

Mängu elemendid, mida kasutatakse kõige aktiivsemalt:

- Memme vigurid (n=17)
- Nimepulgad (n=16)
- VEPA keel ja väljendid (n=16)
- Kiidud õpilaselt õpilasele (n=15)
- Taimer mängu ajal (n=15)
- Suupill mängu väliselt (n=14); suupill mängu alustamiseks (n=12)

Mängu elemendid, mida osad õpetajad üldse ei kasuta:

- Mängu mängimine väljapool kooli (n=9)
- Õpilastele rollide andmine (n=8)
- Nädala mänguminutite õpilastega jagamine (n=5)

Oskused, mis vajaks veel arendamist:

- Õpilastele rollide andmine (n=10)
- Nädala mängude tabeli täitmine (n=9)
- Sobib – ei sobi lauakaartide kasutamine (n=7)
- Visiooni jooksev meeldetuletamine ja täiendamine (n=6)
- Spleemide äratundmine ja lugemine mängu ajal (n=6)

Muutused õpetaja jaoks	n	%
Pean vähem tegelema õpilaste korralekutsumisega	15	83,3
Saan õpilastega paremini kontakti	13	72,2
Olen enesekindlamaks muutunud	13	72,2
Olen rahulikumaks muutunud	12	66,7
On tekkinud rohkem aega õppetööks	12	66,7
Teised kooli töötajad on märganud õpilaste paranenud käitumist	12	66,7
Saan rohkem tunnustust õpilaste poolt	11	61,1

Muutused õpilastes	n	%
Suurenenud on õpilaste enesekontroll	17	94,4
Õpilased ise märkavad üksteise mitte soovitud ja head käitumist	17	94,4
Õpilased pingutavad tunnis rohkem	15	83,3
Vähenenud on tundi segav käitumine	15	83,3
Õpilased on sõbralikumad ja abivalmimad	15	83,3
Õpilased teevad üksteisega rohkem koostööd	14	77,8
Õpilased on rahulikumad	10	55,6
Vähenenud on agressiivne käitumine	10	55,6
Õpilased käituvad paremini ka koolitunni väliselt	4	22,2

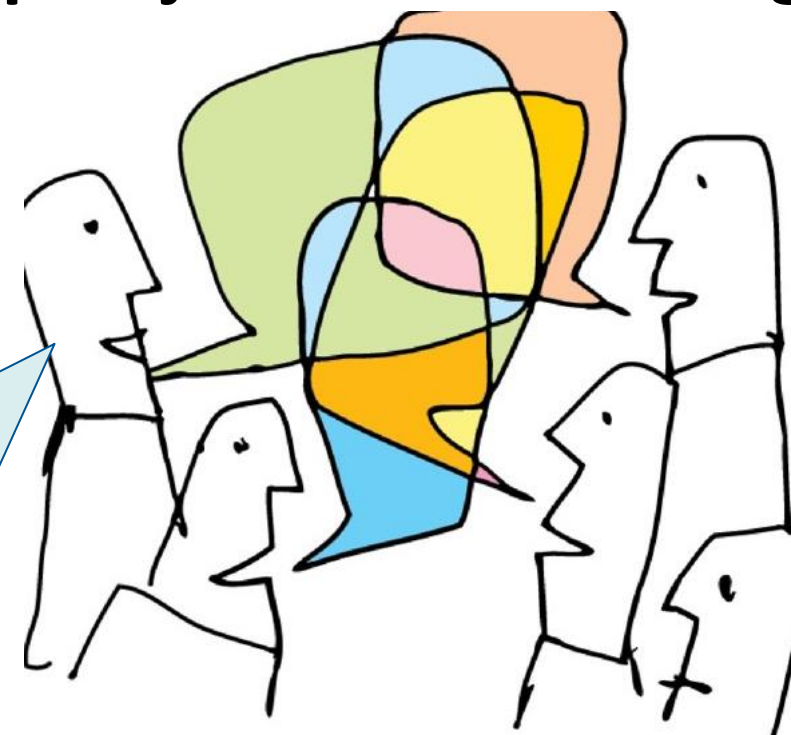
“Muu” täpsustused:

- Õppeaasta lõpus on säilinud töörõõm nii lastel kui õpetajal.
- Lapsed on rõõmsad ja tahavad tööd teha.
- Õpilastel on tekkinud võime annast konkreetse ülesande ajaks kokku võtta.
- Õpilased suudavad käitumist kontrollida tunnis, aga vahetunnis teevad selle tasa pättustega.

VEPA mängu eesmärk ja kasu õpetajate enda sõnadega

“Eesmärgiks on luua klassis süsteem, kus õpilased saavad tööga tegeleda rahus ja samas saavad nautida mängulist poolt õppest. Õpilastel on olemas piirid ja reeglid, mis muudavad tunni arusaadavamaks ja struktuuri nende jaoks lihtsamaks.”

“Aitab kerge vaevaga muuta tunnid lõbusaks ja mänguliseks ning samal ajal tõiseks.”

“Minu leian, et see on headus. Me oleme üksteise vastu lahked, tolerantsed, käitume paremini, arvestame teistega.”

“Õpilaste enesekontrolli ja õpioskuste arendamine positiivsuse suunas, mis aitab tal õppetöös ja üldse elus paremini toime tulla.”

“VEPA toimib!”

“VEPA on nagu võlur, mis muudab automaatselt lapsed veel paremini käituvateks inimesteks ja seda ilma vitsata. Kõik käib lihtsalt järjepideva meetodi alusel.”

Tervise Arengu Instituut
National Institute for Health Development

KOKKUVÕTE

Kooliaasta jooksul on VEPA klassides toimunud järgmised positiivsed muutused:

- Tunnivaatluste alusel on lapsed paremini keskendunud õppetööle ning vähem on tähelepanu hajumist või millegi muuga tegelemist.
- Ka õpetajad täheldavad, et laste enesekontrolli võime on paranenud, nad pingutavad tunnis rohkem ja oskavad ka üksteise käitumist märgata.
- Õpetaja peab vähem tegelema laste korralekutsumisega, saab nendega paremini kontakti ning on õpetajana enesekindlam.
- Õpetaja tunneb, et ta saab rohkem ära teha klassi suunamisel, tundi segavate käitumiste ohjeldamisel ning õppimist soodustava rutiini kehtestamisel.
- Tugevuste ja raskuste küsimustiku põhjal on õpilastel kooliaasta lõpuks:
 - vähenenud emotsioonidega seotud raskused ehk vähem muretsemist, kartusi ja ärevust;
 - vähenenud üliaktiivne käitumine nagu pidev nihelemine või tähelepanu kerge hajumine;
 - suurenenud abivalmidus teiste suhtes.
- Õpetajad kindlasti soovitaks VEPA metoodikat ka teistele õpetajatele ning soovivad järgmisel õppeaastal selle rakendamisega jätkata.